

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2024-07-18 Nr. NV-1918

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-24-861(2) TAIS-24-8230(3)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO NR. I-671 3 IR 15 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3547“ PROJEKTO		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2024-06-04	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ Nesvarstyta 2024-07-02 2024-07-16	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje)

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narys T. Tomilinas įregistravo Miškų įstatymo 3 ir 15 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-3547 (toliau – Įstatymo projektas), kuriuo siūloma nustatyti, kad IIA grupės (ekosistemų apsaugos) miškas gali būti visuose svarbiuose saugomų teritorijų miškuose ar jų dalyse, o ne tik dalyje draustinių ir priešeroziniuose miškuose, kartu nustatyti, kad II grupės miškų negali mažėti ir tai turi būti užtikrinama per planavimą. Taip pat siūloma leisti I grupę (rezervatinių) miškų priskirti ypatingą gamtinę vertę turinčių gamtinių ir kompleksinių draustinių bei biosferos poligonų miškams ar jų dalims.

Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad pagal galiojantį reglamentavimą, IIA grupės miškai skirti saugoti ekosistemas, tačiau IIA miško grupę galima nustatyti tik dalyje draustinių ir priešeroziniuose miškuose. Kituose miškuose taip pat yra didelę gamtinę vertę turinčių teritorijų, tačiau Miškų įstatymas net ir saugomose teritorijose neleidžia joms suteikti IIA grupės ir taip užtikrinti ekosistemų apsaugos. Pažymima, kad iki 2015 m. rudens Miškų įstatymas numatė galimybę plėsti IIA grupės miškus, tačiau vėliau ši nuostata buvo panaikinta. Dėl šio pakeitimo vertingų gamtinių požiūriu saugomų teritorijų planavimo dokumentuose išskirtuose miškuose ne draustinių zonose miško grupės iš II keičiamos į III (*apsauginius*) ar netgi į IV (*ūkinius*), todėl vertybėms iškyla sunaikinimo grėsmė.

Aiškinamajame rašte pažymimas tikslas – sudaryti sąlygas efektyviam miškų saugojimui, užkertant kelią IIA grupės miškų plotų mažėjimui ir sudarant galimybę ekologiniu požiūriu pačius vertingiausius masyvus priskirti I grupei miškų, kuriuose nevykdoma jokia ūkinė veikla ir leidžiama miškui natūraliai vystytis.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Nutarimo projektu siūloma:

1. Iš esmės **pritarti Įstatymo projekto 1 ir 3 straipsniams** ir pasiūlyti Seimui **Įstatymo projekto 1 straipsni taisyti** pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1.1. Įstatymo projekto 1 str. 1 dalyje numatyta, kad miškų I grupei būtų priskiriami „ypatingą gamtinę vertę turinčių gamtinių ir kompleksinių draustinių bei saugomų teritorijų miškai ar jų dalys“. Pritariame, kad visi I grupės miškai turi turėti ypatingą gamtinę vertę ir yra vertinami kaip griežtai saugomos teritorijos. Didinti griežtai saugomų teritorijų (tarp jų – ir miškų) procentą numatyta Aštuonioliktosios Vyriausybės programoje, siekiant įgyvendinti 150.2 rodiklį. Galimybė naujus miškų plotus priskirti I miškų grupei prisidės prie Lietuvos siekio įgyvendinti Direktyvą 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos, kuria siekiama palankios miško buveinių apsaugos būklės. Tik vieno iš trylikos EB svarbos natūralių miško buveinių tipų apsaugos būklė šalies mastu įvertinta kaip palanki. Įstatymo projekto 1 str. 1 dalyje siūloma atsisakyti nuostatos „ypatingą gamtinę vertę turintys“, nes ji neatitinka teisėkūros aiškumo principo, toks terminas nėra apibrėžtas įstatymuose.

1.2. Atsižvelgiant į ribotas valstybės finansines galimybes papildomai išpirkti miškus ir (ar) išmokėti kompensacijas ir į dalies privačių miško savininkų neigiamą požiūrį į miškų ūkinės veiklos ribojimą jų nuosavybės teise valdomuose miškuose, Įstatymo projekto 1 str. 1 dalyje siūloma atsisakyti nuostatos „kompleksinių draustinių bei saugomų teritorijų miškai ar jų dalys“ ir šią dalį papildyti nuostata, kad I grupės miškams priskiriami tik valstybiniai miškai.

1.3. Miško medžių genetiniuose draustiniuose, sėkliniuose ir genetiniuose medynuose netikslinga nustatyti I miškų grupę, nes genetinių miško medžių išteklių apsauga nesuderinama su rezervatiniu režimu – siekiant suformuoti įvairiaamžius gyvybingus medynus, būtina vykdyti sanitarinius, specialiuosius,

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

ugdomuosius kirtimus, todėl Įstatymo projekte siūloma numatyti išimtį, nurodant, kad I grupei priskiriami gamtinių draustinių miškai ar jų dalys, išskyrus genetinius draustinius, sėklinius ir genetinius medynus.

1.4. Galiojančio Miškų įstatymo 3 str. 3 dalies 1 punkte nustatyta, kad IIA miškų grupei priskiriami „*kraštovaizdžio, telmologinių, pedologinių, botaninių, zoologinių, botaninių-zoologinių draustinių miškai ar jų dalys, priešeroziniai miškai*“. Atsižvelgiant į ribotas valstybės finansines galimybes ir į dalies privačių miško savininkų neigiamą požiūrį į miškų ūkinės veiklos ribojimą jų nuosavybės teise valdomuose miškuose, siūloma susiaurinti Įstatymo projekte pasiūlytų ekosistemų apsaugos miškų nustatymo aprėptį. Naujus ekosistemų apsaugos miškus siūloma nustatyti tik Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų valstybinės reikšmės miškų dalyse. Pasiūlymas pagrįstas Lietuvos gamtos apsaugos politikos prioritetais susijusiais su siekiu įgyvendinti ES teisės pažeidimo procedūroje Nr. INFR(2020)2371 nurodytus trūkumus dėl Lietuvos vėlavimo nustatant buveinių apsaugai svarbias teritorijas. Netikslinga visus Projekte nurodytų draustinių miškus priskirti IIA miškų grupei. Pavyzdžiui, jei draustinio tikslas yra apsaugoti negyvosios gamtos objektus, tokiose saugomose teritorijose ar jų dalyse turėtų būti galima nustatyti ir III ar IV miškų grupes. Be to, tokiu atveju būtų neproporcingai didelis kompensacijų poreikis privačios žemės savininkams. Gamtos vertybių apsaugai saugomų teritorijų privačiuose miškuose tikslinga naudoti kitas priemones: apsaugos sutartis, vienkartinį ir kasmetinių kompensacijų išmokėjimą, miško išpirkimą ir kt. Atsižvelgiant į šio nutarimo 1.3 papunktyje išdėstytus argumentus, siūloma Įstatymo projekte numatyti išimtį, nurodant, kad IIA grupei nepriskiriami genetiniai draustiniai, sėkliniai ir genetiniai medynai.

1.5. Atsižvelgiant į tai, kad Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose gali būti taikomas skirtingas ūkininkavimo režimas, kai kurios šių teritorijų dalys gali būti priskiriamos skirtingoms miškų grupėms ir tai galima įgyvendinti planuojant teritorijas, todėl siūloma tikslinti Projekto 1 str. 3 dalį.

2. Nepritarti Įstatymo projekto 2 straipsniui, nes pareiga atkurti mišką turi būti terminuota. Nenustačius miškų atkūrimo terminą, miško atkūrimas saugomose teritorijose nebūtų kontroliuojamas ir taip būtų sudaromos sąlygos išvengti atsakomybės už neatkurtus miškus.

3. Siūlyti Seimui Įstatymo projektą svarstyti kartu su Vyriausybės 2024 m. birželio 12 d. nutarimu Nr. 467 Seimui pateiktu naujos redakcijos Miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo projektu.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Nutarimo projektas 5 darbo dienas skelbtas derinti su visuomene (tame tarpe – miškininkystės sektoriaus asocijuotomis struktūromis), suinteresuotomis institucijomis, įstaigomis ir įmonėmis.

2024-07-03 Aplinkos ministerija organizavo pasitarimą su Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės atstovais siekiant suderinti nesutartus klausimus.

2024-07-16 tarpinstituciniame pasitarime (dalyvavo Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacijos atstovas) apsvarstytas patikslintas nutarimo projektas, pateikti paaiškinimai į likusius klausimus ir jam pritarta.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Nutarimo projektas suderintas be pastabų su Energetikos, Krašto apsaugos, Susisiekimo, Vidaus reikalų, Žemės ūkio ministerijomis, Konkurencijos taryba, Specialiųjų tyrimų tarnyba, Nacionaline žemės tarnyba, Lietuvos miškų ūkio rūmais, Privačių miškų savininkų asociacija. Patikslintas pagal Teisingumo, Finansų ministerijų, Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos, Valstybinės miškų tarnybos, VĮ Valstybinių miškų urėdijos, Lietuvos miškininkų sąjungos pastabas ir pasiūlymus.
- Dėl kelių iš dalies atsižvelgtų Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos bei Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacijos pastabų argumentuotai atsakyta derinimo pažymoje.
- Vadovaujantis tarpinstitucinio pasitarimo sprendimais, pakartotinai pateiktas nutarimo projektas, kuris patikslintas (suderintas darbo tvarka) su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe, tikslinant atsižvelgta į Teisingumo ministerijos pastabas.
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė esminių pastabų neturi (teikia tech. pobūdžio pastebėjimą).

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlytina patikslintą nutarimo projektą teikti svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOŠ FORMA